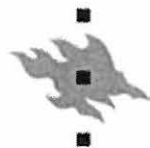

LEMIN KUNNAN ARKEOLOGINEN OSAINVENTOINTI

Helsingin yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos, arkeologia
Petri Halinen

HELSINGIN YLIOPISTO

MUSEOVIRASTO

Nähty ja viety myrsk.
23.3.2006 EIM

Abstrakti

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen opiskelijat Marja Lappalainen, Anna Pirkkalainen, Tommi Turmo (Ryhmä 1), Aino Nurminen, Olli Kunnas ja Riikka Tevali (Ryhmä 2) inventoivat osassa Lemin kuntaa 2-5.5.2005 FL Petri Halisen johtaman kenttätutkimuskurssin yhteydessä. Inventointi suoritettiin osana Museoviraston kunta-inventointia. Kunnan alueet jaettiin opiskelijoiden ja Museoviraston tutkijan Johanna Enqvistin kesken. Opiskelijoiden tavoitteena inventoinnissa oli sekä uusien, lähinnä kivikautisten kohteiden, löytäminen kunnan alueelta, että ennestään tunnettujen kohteiden tarkastaminen.

Lemin kunnan alueelta tunnetaan entuudestaan 12 kiinteää muinaisjäännöstä. Nämä ajoittuvat esihistoriasta historialliseen aikaan. Tämän lisäksi alueelta on useita ensimmäisen ja toisen maailmansodan aikaisia kohteita (juoksuhautoja). Kivikautisia asuinpaikkoja tunnetaan neljä kappaletta, toinen usein esiintyvä muinaismuistotyyppi on kalliomaalaus, näitä tunnetaan 5 kappaletta. Lisäksi Lemistä tunnetaan kuppikivi sekä epävarma muinaislinna. Irtolöytöjä on löydetty 17 kpl. Emme tarkastaneet jo tunnettuja kohteita lukuun ottamatta Venäinniemen kalliomaalausta, jolla molemmat ryhmät kävivät inventoinnin viimeisenä päivänä.

Inventoinnin tuloksena Lemin kunnasta tunnettuihin muinaisjäännöksiin lisättiin seitsemän uutta kohdetta. Näistä Rantala ja Poroniemi ovat kivikautisia asuinpaikkoja, Jokela, Venäinniemi ja Maununmäki irtolöytöpaikkoja ja Kärsäniemi sekä Kaatokangas maapainannekohteita.

Sisällysluettelo

Abstrakti	1
Sisällysluettelo	2
Esipuhe	3
1. Johdanto	4
1.1 Topografia ja kasvillisuus	6
1.2 Vesistöhistoria	6
1.3 Paikannimet	8
2. Kohdehakemisto ja yleiskartta	10
Kohdekuvaukset	12
Lemi Poroniemi	12
Lemi Jokela	16
Lemi Rantala	19
Lemi Venäinniemi	22
Lemi Maununmäki	25
Lemi Kaatokangas	28
Lemi Käräniemi	31
Liitteet	34
- Liite 1: valokuvaluettelo	35
- Liite 2: valokuvataulut	37

Esipuhe

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen kenttätutkimuskurssin opiskelijat toteuttivat Lemminkäisen kunnan osainventoinnin 2.-5.5.2005. Inventoinnin maastotyöosuus keskittyi kunnan etelä- ja itäosiin. Työn tavoitteena oli sekä löytää ennestään tuntemattomia kohteita että tarkastaa aiemmin tunnettuja kohteita.

Työhön osallistui kuusi opiskelijaa kahdessa ryhmässä, joista ensimmäistä johti FM Teemu Mökkönen ja toista FL Petri Halinen. Ryhmän 1 muodostivat Marja Lappalainen, Anna Pirkkalainen ja Tommi Turmo sekä ryhmän 2 Aino Nurminen, Olli Kunnas ja Riikka Tevali. Ryhmä 1 työskenteli kunnan etelä- ja keskiosassa, kun taas ryhmä 2 työskenteli kunnan itäosissa.

Työ tehtiin yhteistyössä Museoviraston kanssa, joka kustansi esivalmisteluun liittyviä kuluja ja inventoijien majoituskulut. Lisäksi Museoviraston tutkija FM Johanna Enqvist jatkoi inventointia kunnan muissa osissa.

Inventointityö osoittautui hankalaksi eli tuloksiltaan vähälöytöiseksi, johtuen osittain maaperän kivikkoisuudesta. Inventoinnin tuloksena löytyi kaksi kivikautista asuinpaikkaa, kolme irtolöytöpaikkaa ja kaksi painannekohdetta.

Tutkimusraportin ovat tehneet kenttätutkimuskurssille osallistuneet opiskelijat ryhmätyönä. Raportin laadinnassa on opastanut ja työtä valvonut Petri Halinen.

Helsingissä 28.12.2005

Petri Halinen

Johdanto

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen opiskelijat Marja Lappalainen, Anna Pirkkalainen, Tommi Turmo (Ryhmä 1), Aino Nurminen, Olli Kunnas ja Riikka Tevali (Ryhmä 2) inventoivat osassa Lemin kuntaa 2-5.5.2005 kenttätutkimuskurssin yhteydessä. Inventointi suoritettiin osana Museoviraston kunta-inventointia. Kunnan alueet jaettiin opiskelijoiden ja Museoviraston tutkijan Johanna Enqvistin kesken. Opiskelijoiden tavoitteena inventoinnissa oli sekä uusien, lähinnä kivikautisten kohteiden, löytäminen kunnan alueelta, että ennestään tunnettujen kohteiden tarkastaminen.

Inventointia valmisteltiin tutkimalla alueen topografiaa ja maaperäkartoja. Lisäksi käytiin läpi Museoviraston vanhat inventointiraportit, verifikaatit ja irtolöydöt. Alueelta olevista vanhoista 1700-luvun kartoista otettiin kopioita Kansallisarkistosta ja niiden avulla pyrittiin tunnistamaan mahdollisia vanhoja kylänpaikkoja. Valmistautumiseen kuului myös yliopistonlehtori Petri Halisen pitämä inventointimetoiteita valaiseva kurssi.

Potentiaalisille alueille ajettiin autolla ja paikan päällä tehtiin koekairauksia ja muutamia lapionpistoja kohteiden luonteen selvittämiseksi. Kairaus osoittautui muutamissa kohteissa mahdottomaksi maan ollessa yhä roudassa. Muuten alueita tutkittiin kävellen maaston topografiaa tarkkaillen. Myös tieleikkaukset ja metsäojat käytiin läpi. Peltokävelyä suoritettiin T. Jussilan löytämän Suonialan Kotakankaan asuinpaikan lähistöllä olevalla pellolla.

Opiskelijat jaettiin inventoinnin alussa kahteen ryhmään, joista ryhmän 1 vetäjänä toimi FM Teemu Mökkönen ja ryhmän 2 FL Petri Halinen. Ryhmät jakoivat Lemin alueen pohjois- ja eteläsuunnassa. Ryhmä 1 keskittyi Kivijärven eteläpuolisiin alueisiin ja ryhmä 2 sen pohjoispuolelle.

Ryhmä 1 inventoi Kotalahdella, Suursaarella, Kesäniemessä, Kuriaisen saaren alueella, Kirkkokalliolla, Tikan alueella sekä Peräkylän ja Lehtolan ympäristössä. Ryhmä 2 inventoi Taipaleen, Huttulan, Kärmeniemen ja Kuukanniemen kylien alueet sekä

Syntymäisen järven ja Kotajärven ympäristöt ja alueellaan sijainneet jyrkät kallioalueet etsien kalliomaalauksia (ks. Yleiskartta)

Lemin kunnassa on aiemmin suoritettu inventointi 1980 Timo Miettisen ja 2000 osainventointi Timo Jussilan toimesta. Vuonna 1969 O. Keskitalo suoritti alueelle tarkastusmatkan alueelta löytyneiden irtolöytöjen johdosta. Pekka Sarvas on etsinyt kalliomaalauksia Lemminkäisten alueelta vuonna 1975. Venäinmäen kalliomaalauksen on käynyt tarkastamassa J-P. Taavitsainen 1980, tarkastusraporttia ei kuitenkaan löytynyt. L. Pohjakallio Kuopion museosta kävi tarkastamassa 1977 Keskitalon tilan pihalta löytyneen kuppikiven. Alueelta tunnetaan myös eri aikoina löytyneitä irtolöytöjä.

Lemin kunnasta on olemassa isojakokarttoja, joiden alueet jäivät tutkittavan alueen ulkopuolelle. Tunnistimme niistä kuitenkin kaksi vanhaa kylänpaikkaa, Mikkolan ja Uiminniemen kylät. Näitä paikkoja emme ehtineet tarkastaa.

Karttaluettelo:

- Kopilan kylä 1647 signum bb1a 143
- Mikkolan kylä 1700 signum g53 3/1 ja g53 5/1
- Uiminniemi kylä 1701 signum g53 10/1-2 ja g53 11/1

Lemin kunnan alueelta tunnetaan entuudestaan 12 kiinteää muinaisjäännöstä. Nämä ajoittuvat esihistoriasta historialliseen aikaan. Tämän lisäksi alueelta on useita ensimmäisen ja toisen maailmansodan aikaisia kohteita (juoksuhautoja). Kivikautisia asuinpaikkoja tunnetaan neljä kappaletta, toinen usein esiintyvä muinaismuistotyyppi on kalliomaalaus, näitä tunnetaan 5 kappaletta. Lisäksi Lemistä tunnetaan kuppikivi sekä epävarma muinaislinna. Irtolöytöjä on löydetty 17 kpl. Emme tarkastaneet jo tunnettuja kohteita lukuun ottamatta Venäinmäen kalliomaalauksia, jolla molemmat ryhmät kävivät inventoinnin viimeisenä päivänä.

Inventoinnin tuloksena Lemminkäisten kunnasta tunnettuihin muinaisjäännöksiin lisättiin seitsemän uutta kohdetta. Näistä Rantala ja Poroniemi ovat kivikautisia asuinpaikkoja, Jokela, Venäinmäki ja Maununmäki irtolöytöpaikkoja ja Kärsäniemi sekä Kaatokangas maapainannekohteita.

1. Topografia ja kasvillisuus

Lemin kunta sijaitsee Etelä-Karjalassa noin 10 kilometriä Lappeenrannasta länteen. Seudulla maisemaan ovat vaikuttaneet voimakkaasti jääkauden jälkeiset muutokset, sillä Lemi lähiympäristöineen sijoittuu ensimmäisen ja toisen Salpausselän väliselle alueelle. Maisemalle ovat ominaisia suuret luode-kaakko suuntaiset harjualueet, järvet ja suot. Yleisimpiä maalajeja ovat moreeni ja savi.

Maanpinnan muodot tarjoavat monipuoliset mahdollisuudet myös Lemin kasviston kehittymiselle. Erilaisia kasvupaikkoja on kunnan alueella runsaasti: harjujaksoja, savikkoja, vesialueita, kalliopaljastumia ja soita. Harjujen maaperä luo kasvualustan mäntyvaltaisille kangasmetsille, joilla aluskasvillisuutena esiintyy varpuja, erilaisia sammaleita ja jäkäliä. Seudulla on lisäksi kuusikoita, koivikkoja ja vanhanaikaista sekametsää.

Ihminen on vaikuttanut kasviston kehitykseen. Laiduntamisen loputtua metsissä ovat monet niityt ja ahot kasvaneet umpeen. Salaojituksen myötä pientareet ovat hävinneet. Elinympäristön muutos on nähtävissä myös soilla, jotka ovat entisiä vesialueita. Vanhimpien asutusvaiheiden vaikutusta kasvistoon on vaikea arvioida, mutta ainakin rautakaudella useat kasviston muinaistulokkaat yleistyivät. Erityisesti tummatulikukkaa pidetään todennäköisenä rautakautisena arkeofyyttinä Saimaan alueella.

2. Vesistöhistoria

Lemin kunnan vesialueiden muotoutumiseen on vaikuttanut erityisesti Saimaan vesistöhistoria. Saimaan vesistö kuroutui lopullisesti Itämerestä Ancyclusvaiheessa. Eteläisen Saimaan alue oli eronnut Yoldiamerestä itsenäiseksi vesistöksi jo aikaisemmin. Saimaan ensimmäinen lasku-uoma sijaitsi Pielavedellä, josta vedet laskivat Kiuruveden kautta muinaiseen Päijänteeseen. Sekä Saimaan että Päijänteen vedet laskivat aluksi yhteistä Pihtiputaan lasku-uomaa myöten Pohjanlahteen. Eteläisen Saimaan vedenpinta oli silloin nykyistä veden tasoa alempana. Lappeenrannan tienoilla vedenpinta oli alimmillaan n. 62 metrin korkeustasolla. Eteläisen Saimaan alue koostui tällöin useasta pienemmästä järvestä.

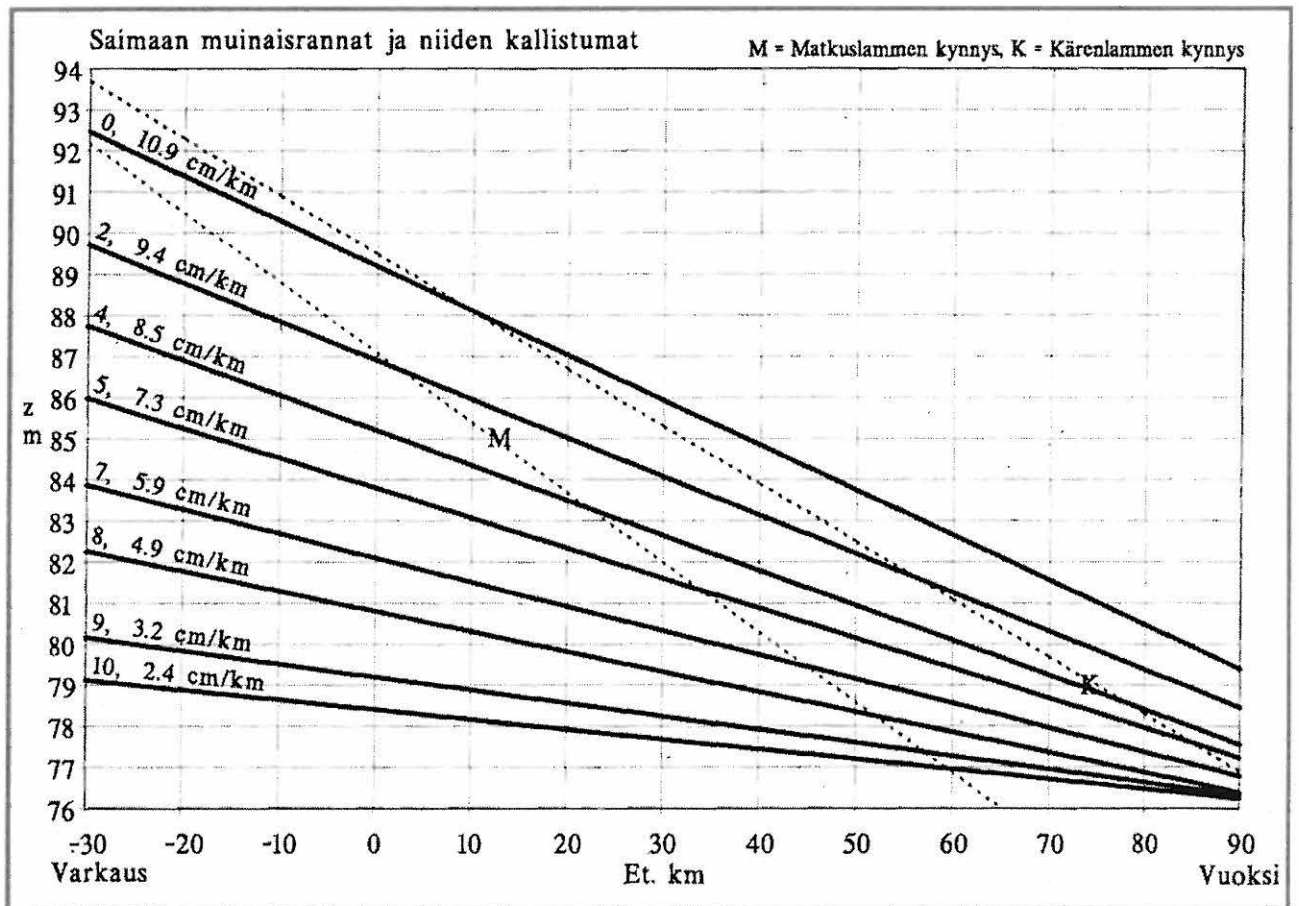
Lasku-uoman sijaitessa nopeimman maankohoamisen alueella, alkoi heti järvioltaan kuroutumisen jälkeen Kiuruveden lasku-uoman kaakkoispuolisilla alueilla transgressio. Tällöin Päijänteen ja Saimaan veden pinnat nousivat toisiinsa nähden samalle tasolle n. 7100 vuotta sitten. Tämä suurjärvivaihe oli kuitenkin lyhytaikainen. Noin 6900 vuotta sitten saavutti Päijänteen tulva huippunsa. Päijänteen nykyinen lasku-uoma etelään puhkesi Heinolanharjun läpi, ja Päijänteen vesi alkoi nopeasti laskea. Päijänteen ja Saimaan välinen salmi Pielavedellä muuttui vuolaaksi koskeksi, joka erotti järvioltaat toisistaan. Tässä vaiheessa oli vesi Lappeenrannan tasolla noussut nykyiselle n. 74 metrin korkeustasolle.

Transgressio jatkui Saimaalla edelleen, kunnes uusi lasku-uoma aukesi Ristiinan Matkuslammen kohdalta Kymijoen vesistöön noin 6800 vuotta sitten. Veden nousu jatkui edelleen, kunnes Lappeenrannan Kärenlammella aukesi uoma Saimaasta Jängynjärveen, ja edelleen Kymijokeen noin 6400 vuotta sitten. Tämä uoma laski myös Lemmin Kivijärveen. Saimaan vedenpinnan nousu pysähtyi Matkuslammen uoman luoteispuolisella järviolueella, jolloin Eteläisen Saimaan vedet ulottuivat n. 79 metrin korkeustasolle.

Pielaveden lasku-uoma kuivuessa eteläisimmän Saimaan tulva kiihtyi. Lopulta vesi saavutti järvioltaan hitaimman maankohoamisen alueella Imatran Vuoksenniskalla Salpausselän harjan (n. 81.5 m mpy) ja puhkaisi Vuoksen lasku-uoman 6000 vuotta sitten, tyypillisen kampakeramiikan alkuvaiheessa. Tämän jälkeen alkoi koko Saimaalla vedenpinnan enemmän tai vähemmän tasainen, vähitellen hidastuva vedenlasku nykyiselle n. 76 metrin korkeustasolle. Saimaan muinaisesta tulvasta johtuen ovat tätä vanhemmat asuinpaikat jääneet veden kerrostamien sedimenttien alle tai ne ovat nykyisen vedenpinnan alapuolella, josta niitä on vaikea havaita ja löytää.

Pienjärvien vesistöhistoria Lemmin alueella on suurilta osin tuntematonta. Kun Saimaan vedenpinta Yoldiavaiheessa laski nopeasti alle nykyisen vedenpinnan, oli Saimaan paikalla joukko pienjärviä. Tällöin kuroutuivat myös Lemmin pienjärvet omiksi altaikseen. Näiden vedentasossa ei todennäköisesti ole tapahtunut suuria muutoksia. Joitain järviä on laskettu historiallisella ajalla, ja esimerkiksi Nuorajärvi on kokonaan kuivatettu viljelyskäyttöön.

Kärenlammen lasku-uoman kynnyksen aktivoiduttua Kivijärveltä aukesi yhteys Saimaaseen. Kynnyksen korkeuden arvioidaan olleen n. 78 metriä merenpinnan yläpuolella. Transgression jatkuessa vedenpinta nousi Suur-Saimaan aikana jopa 81–83 metriin mpy. Vuoksen puhjettua pinta laski puolestaan noin 81–80 metrin korkeudelle. Tunnetut muinaisjäänökset seuraavat Kivijärvellä suurin piirtein 80 metrin korkeuskäyrää. Historiallisella ajalla on Kivijärveä laskettu useaan otteeseen, mutta laskuista ei ole tarkkoja tietoja. (Jussila 1999, 133)

Kuva 1. Saimaan muinaisrannat ja niiden kallistumat. (Jussila 1999, 133)

3. Paikannimet

Lemin kunnan alueella mahdollisista kalmistoista saattaisivat kertoa Hiidenmäki, -saari ja -vuori nimiset paikat, jotka sijoittuvat vesistöjen läheisyyteen. Muita mielenkiintoisia paikannimiä ovat pyhä- ja ukko-alkuiset paikannimet kuten Pyhälampi sekä Ukonvuori ja -niemi. Saimaan rannalla on myös Meteli -niminen saari, joka saattaisi viitata lapinraunioon.

LÄHTEET

Huttulanseudun kyläyhdistyksen historiapiiri 2001. Huttulan seudun historiaa (s.464)

Jussila T. 1999. Saimaan kalliomaalausten ajoitus rannansiirtymiskronologian perusteella.. *Kalliomaalausraportteja* 1. (s.133)

Salonen V-P, Eronen M. & Saarnisto M. Käytännön maaperägeologia. Kirja-aurora Turku 2002. (s.237)

2 Kohdehakemisto ja yleiskartta

Numero	Kohde	Mj-tyyppi	Ajoitus	Karttalehti	Sivuno.
13	Poroniemi	Asuinpaikka	Kivikautinen	3131 12 HUUHTSALO	
14	Jokela	Asuinpaikka	Kivikautinen	3134 02 VITSAI	
15	Rantala	Asuinpaikka	Kivikautinen	3134 01 LEMI	

Numero	Kohde	Mj-tyyppi	Ajoitus	Karttalehti	Sivuno
1 (5)	Venäinniemi	Kalliomaalaus/toimint a-alue	Kivi- ja/tai pronssikautinen	3133 03 HUOMOLA	
2	Maununmäki	Irtolöytöpaikka	Kivikautinen?	3131 12 HUUHTSALO	
3	Kaatokangas	Maarakenne	Ajoittamaton	3134 01 LEMI	
4	Kärsäniemi	Maarakenne	Ajoittamaton	3134 01 LEMI	

■ 2005 läpikäytyt alueet

Aiemmin tunnetut kiinteät
muinaisjännökset: ●

1. Pölniemi
2. Tuhkaniemi
3. Kotakangas
4. Ruominkapia
5. Venäjänniemi
6. Keskitalo
7. Ilmuksenvuori
8. Haukkasaari
9. Linnasaari
10. Nuorajärvi
11. Huttula Myllymäki
12. Linnavuori

2005 löydetyt kiinteät
muinaisjännökset: ●

13. Poronniemi
14. Jokela
15. Rantala

2005 löydetyt muut kohteet: ★

1. (5) Venäjänniemi
2. Maununmäki
3. Kaatokangas
4. Kärsmäki

14 km

13. LEMI PORONIEMI 1000 00 5605

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikka
Ajoitus: Kivikautinen
Lukumäärä: 1

Alatyypit:
Rauhoitusluokka:

p = 6768 220
i = 3538 660
z = n. 80 m mpy
(koekuoppa 1 kohdalta)

Peruskartta: 3131 12 Huuhtsalu (1996)

Maastomerkit: -

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt: -

INVENTOINTI

Aika: 3.5.2005

Havaintomahd.: Hyvä, niukka aluskasvillisuus

Löydöt: Palanut luu KM 35464: 1; Kvartsi-iskoksia KM 35464: 2–3

Valokuvat: valokuvaluettelo (digi 15–16, MV 9, dia 11–12)

Kartat: peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (1:1000)

Kohteen sijainti, maasto ja havainnot:

Kohde sijaitsee Poroniemessä Lemmin kirkolta 7 km lounaaseen Kankaanmäen harjujakson deltalla. Loivasti viettävän deltan luoteisosassa on havaittavissa selvä terassi n. 80 m mpy. Terassin päällä on myös kolme metriä halkaisijaltaan oleva painauma. Lähikumpareilla on nähtävissä umpeenkasvaneita, epämääräisiä hiekkakuoppia tai -painanteita. Kohteen eteläpuolelle kohoa Vitikonvuori, länsipuolelle aukeaa Sarkalahdensedkä. Alue on mäntyvaltaista kangasmetsää. Ympäröiville teille on ajettu muualta sepeliä.

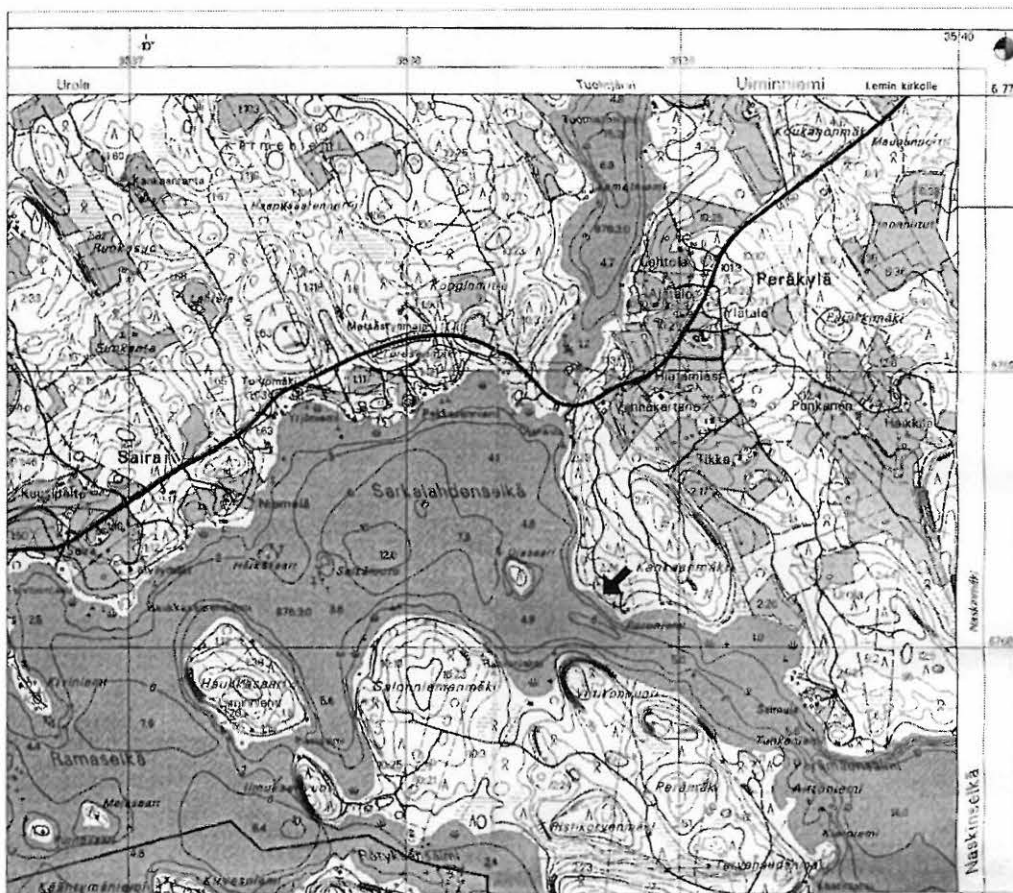
Terassin päälle tehtiin viisi koekuoppaa, joiden halkaisija oli n. 40 cm. Koekuoppien podsolimaannoksen maa-aines oli karkeahkoa kivetöntä hiekkaa. Niiden profiileissa näkyi huuhtoutumiskerroksen alapuolella noen ja hiilen sekainen kulttuurikerros, joka alkoi n. 20–15 cm pinnasta. Myös Museoviraston tutkija Johanna Enqvist teki löytönsä (2 kpl iskettyä kvartsia) terassin päälle tehdyistä koepistoista.

Koekuoppa 2 kulttuurikerroksen alaosassa oli punertavaa hienoa hiekkaa, josta löytyi isketty kvartsin kappale. Koekuopasta 3 löytyi myös pieni kvartsi-iskos. Heikosti noensekainen kulttuurikerros oli huomattavasti selkeämpi kuin koekuopassa 2. Koekuoppa 4 kulttuurikerroksen pinnasta löytyi palanut luunsiru sekä likamaan ja puhtaan pohjamaan rajalta isketty kvartsin kappale.

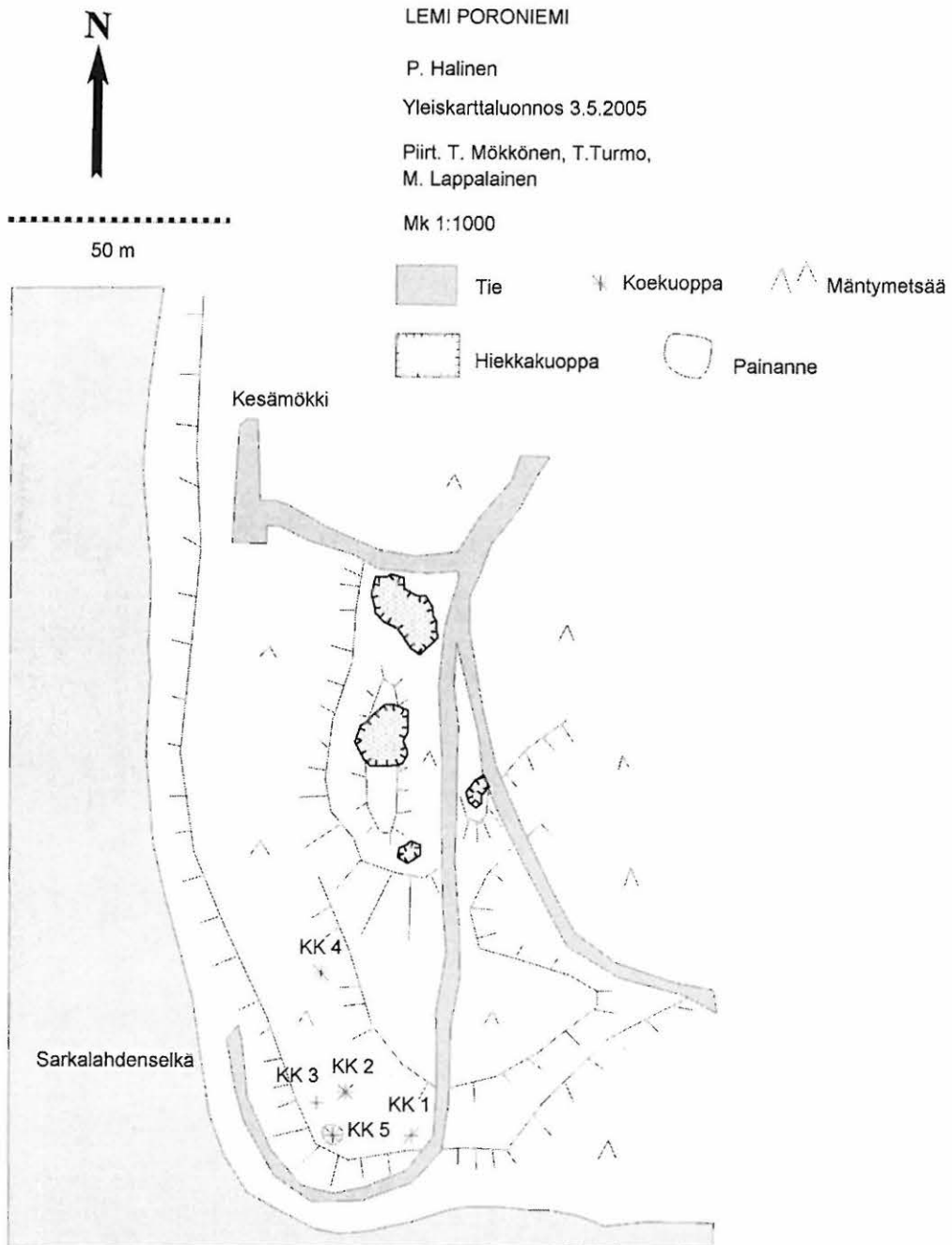
Koekuoppa 5 tehtiin keskelle terassin lounaisreunan painaumaan. Painauman syvyys on 30–40 cm ja sisäreunoista mitattuna sen halkaisija on 3 metriä. Painaumassa ei ole selkeää valliä. Reunan päältä kairatussa näytteessä näkyi 15–25 cm pinnasta oleva harmaanruskea likamaa. Koekuopan yläosassa oli palaneita kiviä. Palaneiden kivien

alapuolelta (n. 21 cm pinnasta) alkoi hiilen- ja noensekainen kerros, joka jatkui pohjamaahan saakka (n. 80 cm pinnasta). Pohjalla oli reilusti hiiltä. Painauman koekuopasta ei tullut löytöjä.

LEMI PORONIEMI

Ote peruskartasta 3133/12 HUUHTSALO, HELSINKI 1996 MK: 1:20000

14. LEMI JOKELA

1000 00 5607

Mj-tyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: Kivikautinen
Lukumäärä: 1

Alatyyppi:
Rauhoitusluokka:2

p= 6782 692
i = 3544 951
z = n. 80m mpy
GPS-piste löytöpaikalta

Peruskartta: 3134 02 Vitsai (1997)

Maastomerkintä: -

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt: -

INVENTOINTI

Aika: 4.5.2005

Havaintomahd.: hyvä

Löydöt: kvartsikaavin KM 35467: 1; kvartsi-iskos KM 35467: 2

Karttaotteet: peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (1:1000)

Kuvat: valokuvaluettelo (digi 7-8; MV 5-6; dia 7-8)

Kohteen sijainti, maasto ja havainnot:

Kohde sijaitsee noin 11 km Lemmin kirkolta pohjoiseen, Tevaniemen ^{Hiekkasuon} hiekkasuon eteläpuolella, Muinais-Saimaaseen kuuluneen, nykyisin kuivattuna olevan, Nuorajärven luoteisrannalla, Saimaaseen johtaneen salmiyhteyden suualueella. Kvartsien löytöpaikat sijaitsevat Jokelan talon eteläpuolella, loivalla itään viettävällä rinteellä. Aluetta ympäröi mäntymetsä. Hiekkatien länsipuolella maasto jyrkkenee voimakkaasti terassin taustalla. Maannos oli hienoa hiekkaa.

Pelloilta, n 55 metriä Jokelan talosta etelään, poimittiin kvartsikaavin ja kvartsi-iskos, noin kymmenen metrin etäisyydeltä toisistaan.

Nuorajärven länsirannalta, Enkelimäen itäpuolelta, vajaa kilometri Jokelan talon eteläpuolelta tunnetaan Suonialan Kotakankaan kampakeraaminen asuinpaikka (KM32321 kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta).

LEMI JOKELA

N 60-järjestelmän mukaan Syvyystiedot perustuvat Saimaassa merenkulkuhallituksen v:n 1911 ja muissa järvissä vesihallituksen v:n 1979 mittauksiin. Tä

**Ote peruskartasta 3132 02 Vitsai, Helsinki 1996 mk:
1:20000**

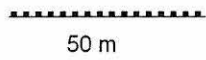
LEMI JOKELA 2005

P. Halinen

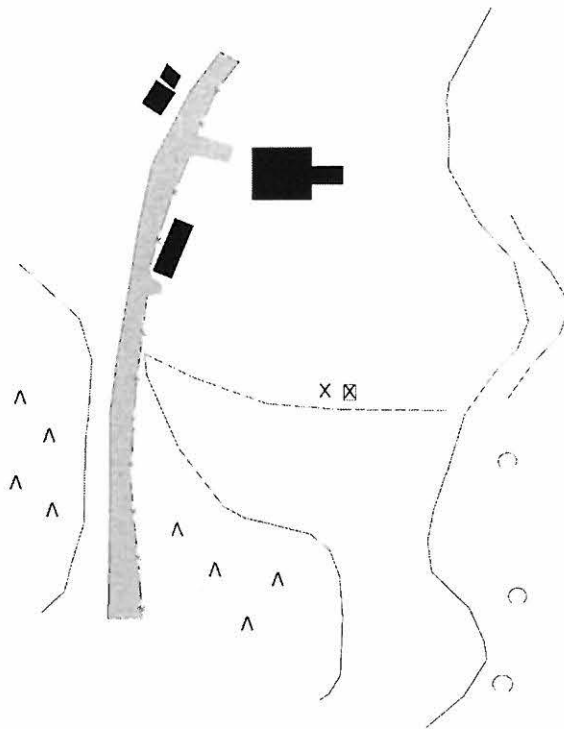
Yleiskartta

Piirt. Riikka Tevali

Mk: 1:1000

- sähkölinja
- kvartsi-iskos
- kvartsikaavin
- mäntymetsää
- lehtimetsää

15. LEMI RANTALA

1000 00 5608

Mj-tyyppi: asuinpaikka

Ajoitus: Kivikautinen

Lukumäärä: 1

Alatyyppi:

Rauhoitusluokka:2

p= 6776 654

i = 3549 315

z = n. 85 m mpy (kartan mukaan)

GPS-piste löytöpaikalta

Peruskartta: 3134 01 Lemi (1997)

Maastomerkintä: -

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt: -

INVENTOINTI

Aika: 3.5.2005

Löydöt: serti-iskos KM 35468: 1

Karttaotteet: Peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (1:1000)

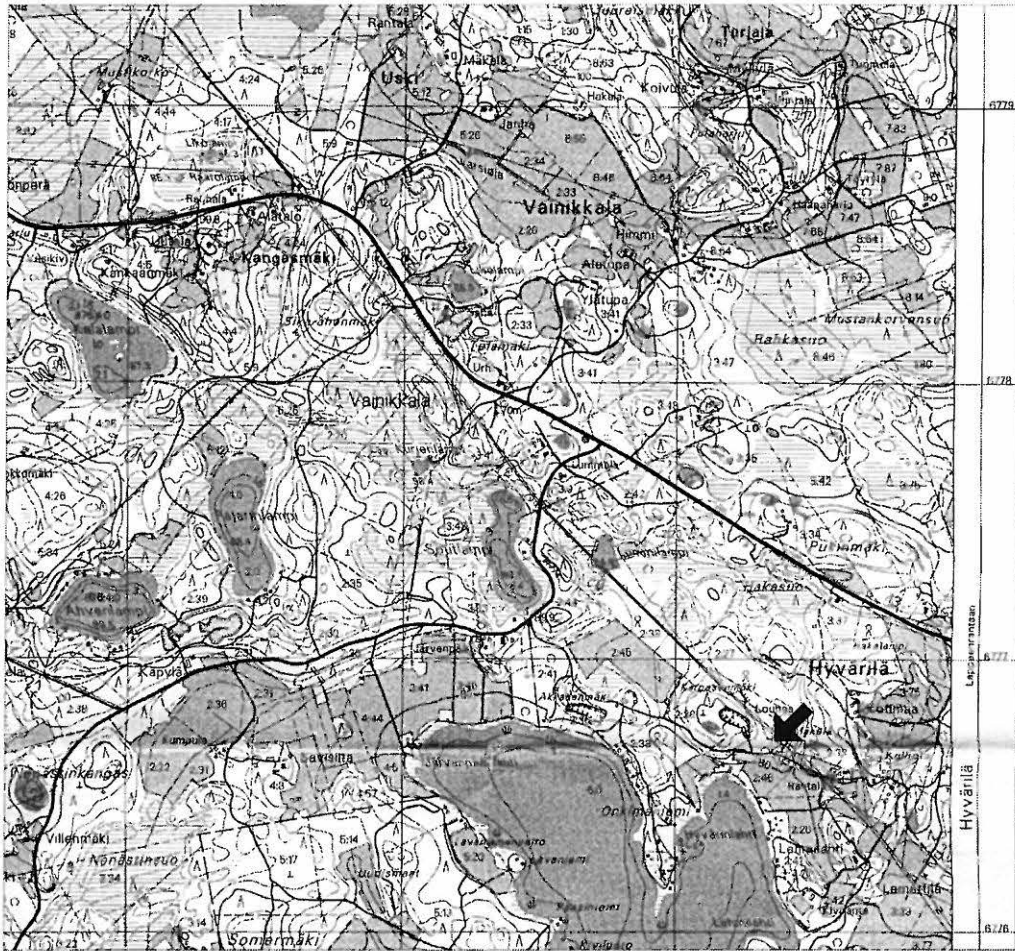
Kuvat: valokuvalettelo (digi 19-21;MV 2-4; dia 4-6)

Kohteen sijainti, maasto ja havainnot:

Kohde sijaitsee n. 6,6 km koilliseen Lemmin kirkosta ja Kotajärven Hyvärinlahden koillispuolella, aivan tien vieressä. Kohteen laajuutta ei määritetty. Tie leikkaa pienen kumpareen, jolla kohde sijaitsee. Hiekkatie kulkee pohjoispuolella metsän reunaan, eteläpuolella on peltoa. Alueella on sekametsää, enimmäkseen lehtipuita ja mäntyä, joitakin kuusia. Kohteen kohdalla pellon reunaan seuraileva sähkölinja tekee mutkan ja ylittää tien. Metsässä kohteen pohjoispuolella on myös n. 30 m päässä suuria kivilohkareita, jotka liittyvät lähellä sijaitsevaan louhokseen.

Iskos löytyi tienleikkauksesta, jossa havaittiin punertava kulttuurimaakerros. Näiden perusteella kohde tulkittiin asuinpaikaksi. Tieleikkauksen profiili löytökohdalla: Turpeen alla likamaa ja hieman sekoittunutta kulttuurimaata n. 4 cm, jonka alapuolella oli puhdas pohjahiekka. Tien leikkaaman kumpareen päällä (pohjoispuolella) havaittiin talonpohja n. 15 m leveä, pituutta ei pystytty maan pinnalta määrittämään. Talonpohjan ikää ei myöskään pystytty määrittelemään.

LEMI RANTALA

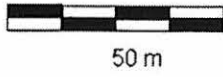

Ote peruskartasta 3134 01 Lemmi, Helsinki 1997 mk: 1:20000

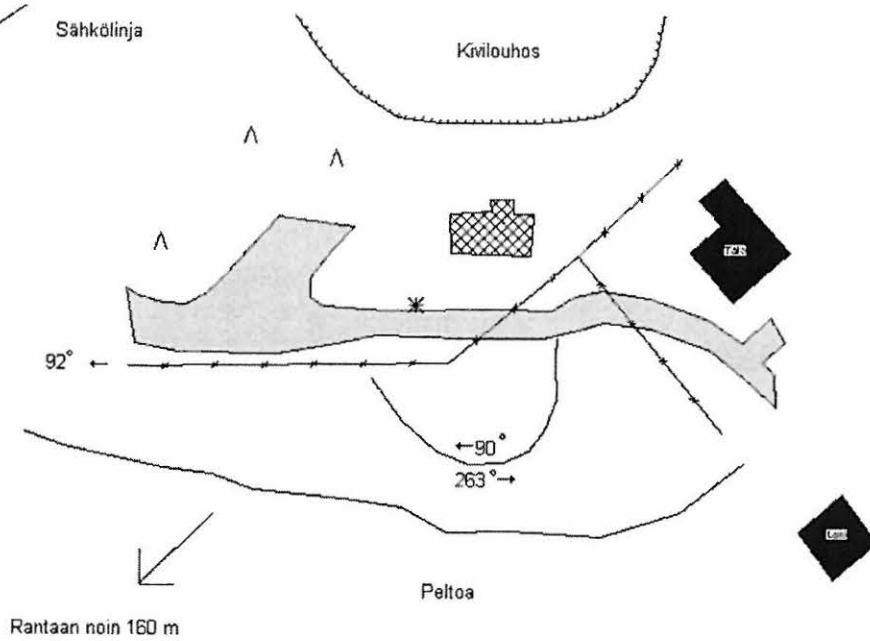
LEMI RANTALA 2005
P. Hälinen

Yleiskartta
Piirt. A. Nurminen

Mk. 1:1000

- Talonpohja
- Tie
- Löytöpaikka
- Mantymetsä
- Sähkölinja

1. (5.) LEMI VENÄINNIEMI 416 01 0005

Muinaisjäänöstyyppi: Kalliomaalaus/toiminta-alue
Ajoitus: Kivi- ja/tai pronssikautinen
Lukumäärä: 1

Alatyyppi:
Rauhoitusluokka:

p = 6766 54–46

i = 3540 17–13

z = n. 77 m mpy

Peruskartta: 3133 03 Huomola (1995)

Maastomerkitä: -

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt: -

INVENTOINTI

Tarkastuspäivä: 4.5.2005

Havaintomahd.: Kohtalainen, rantakasvillisuutta/ihmisen muokkaama alue

Löydöt: Kvartseja KM 35465: 1–4

Valokuvat: valokuvaluettelo (digi 17–20, MV 10–11, dia 13–14)

Kartat: peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (1:1000)

Kohteen sijainti, maasto ja havainot:

Kohde sijaitsee Suursaaren kaakkoiskulman niemekkeellä Lemmin kirkosta 7 km lounaaseen Uiminniemen itäkärjessä. Niemekkeen kärki on muodostunut laakeasta kalliosta, joka laskeutuu loivasti veteen. Kallioisen niemen länsipuolelta alkaa hiljalleen etelään päin kaartuva hiekkaranta, jonka yläpuolelta rantaterassi nousee. Rantaterassi noudattelee karkeasti 77 metrin korkeuskäyrää. Paikalla kasvaa mäntyvaltaista kangasmetsää ja maaperä on hiekkaista moreenia.

Pekka Kivikäs ja Antti Lahelma ovat löytäneet kalliomaalauskohteen ympäristöstä useita kvartsin kappaleita. Kalliomaalauksen edustan rantavedestä (etäisyys rantaan 2 metriä) löytyi 20 cm syvyydestä isketty veden pyöristämä kvartsi. Kvartseja löytyi lisää kalliomaalauksen puoleiselta ranta-alueelta. Saunan kohdalla rantavedestä 30 cm syvyydessä havaittiin kvartsirykelmä, mutta kappaleissa ei nähty selkeitä iskujälkiä. Samalta syvyydeltä kolmen metrin päästä löytyi yksittäinen kvartsinkappale, joka myös oli luontainen. Saunan itäpuolella rantavedestä 20–30 cm syvyydeltä löydettiin lisäksi ihmisen tekemä kivikasa (ikä?).

Niemen tuntumaan, noin 50 metriä rannansuuntaisesti kalliomaalauksesta, on rakennettu huvila piharakennuksineen. Lähes 77 metrin korkeudella kulkeva rantaterassi on niin kapea, että sen suuntaisesti kulkeva tie kattaa sen lähes kokonaan. Tasatun tien takana oleva rinne nousee suhteellisen jyrkästi yli 90 metriin mpy. Tien reunoilta ja ajourasta, huvilasta 20 metriä länteen, tehtiin kvartsilöytöjä noin 10 metrin säteellä toisistaan. Tien profiilileikkaus on umpeenkasvanut ja tämän vuoksi profiilin putsaaminen ei ollut mahdollista. Huvilan etelään suuntautuneelta hiekkarannalta ei tehty löytöjä.

VENÄINNIEMI

Ote peruskartasta 3133 03 Huomala, Helsinki 1995 mk: 1:20000

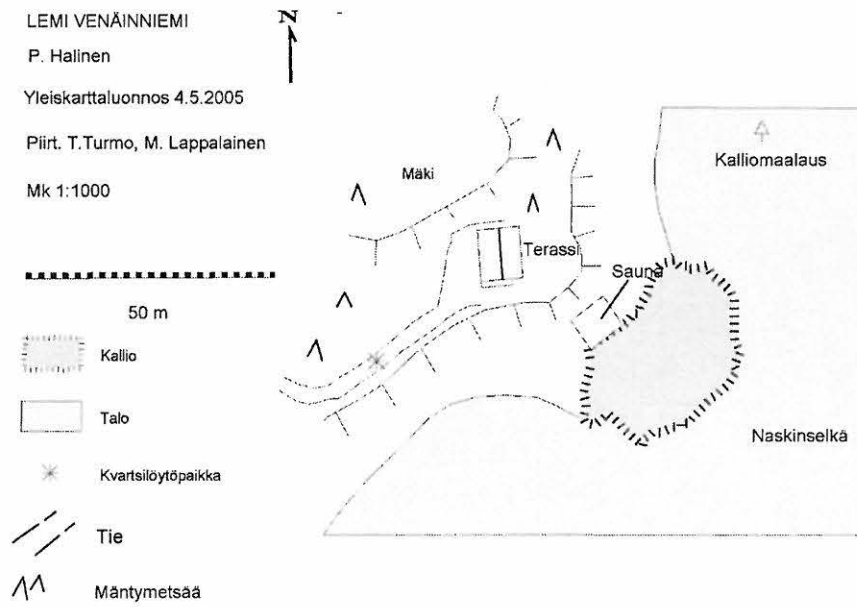
LEMI VENÄINNIEMI

P. Halinen

Yleiskarttaluonnos 4.5.2005

Piirt. T.Turmo, M. Lappalainen

Mk 1:1000

2. LEMI MAUNUNMÄKI

Muinaisjäännöstyyppi: Irtolöytöpaikka
Ajoitus: Kivikautinen?
Lukumäärä: 1

Alatyyppi:
Rauhoitusluokka:

p = 6766 12
i = 3536 38
z = n. 80 m mpy
GPS-piste löytöpaikalta

Peruskartta: 3131 12 HUUHTSALO (1996)

Maastomerkintä: -

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt: -

INVENTOINTI

Tarkastuspäivä: 4.–5.5.2005

Havaintomahd.: huono, tiheä aluskasvillisuus

Löydöt: kvartsi-iskos: KM 35466: 1

Valokuvat: valokuvalettelö (digi 21, dia 15)

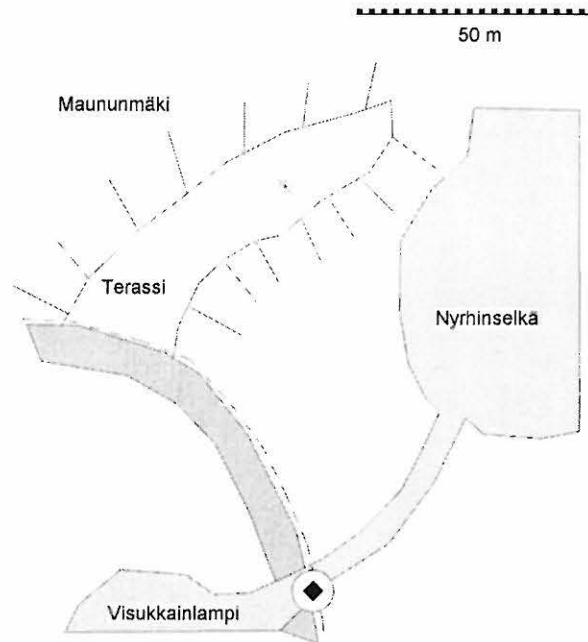
Kartat: peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (1:1000)

Kohde sijaitsee Maununmäellä Lemmin kirkosta 10 km lounaaseen Kotalahteen johtavan tien itäpuolella. Luumäen kunnanraja kulkee välittömästi löytöpaikan eteläpuolella. Tällä hetkellä koivuvaltaista paikkaa hallitsee tiheä aluskasvillisuus. Alueelle tehtiin useita kairapistoja, joissa havaittiin sekä podsoli- että ruskomaannosta. Maa-aines vaihteli karkeasta hiekasta hietaan. 80 metriä mpy olevan rantaterassin päälle tehdystä koepistosta, n. 35 metriä tiestä koilliseen, löydettiin yksi kvartsi-iskos. Koepiston profiilissa ei kuitenkaan havaittu minkäänlaista kulttuurikerrosta. Löytökohdan viereen tehtiin kaksi muuta koepistoa, jotka osoittautuivat löydöttömiksi.

LEMI MAUNUNMÄKI

Ote peruskartasta 3131 12 Huumtsalo, Helsinki 1996 mk: 1:20000

LEMI MAUNUNMÄKI

P. Halinen

Yleiskarttaluonnos 5.5.2005

Piirt. A. Pirkkalainen,
T. Turmo

Mk 1:1000

- Tie
- Kunnanraja
- Oja
- Koekuoppa

3. LEMI KAATOKANGAS

1000 00 5610

Mj-tyyppi: Maarakenne
Ajoitus: Ajoittamaton
Lukumäärä: 1

Alatyyppi: Painanne
Rauhoitusluokka: 2

p: 6770 110
i: 3549 695
z: n. 77 m mpy
GPS-piste painanteesta

Peruskartta: 3134 01 Lemi (1997)

INVENTOINTI

Aika: 4.5.2005

Löydöt: -

Karttaotteet: Peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (1:1000)

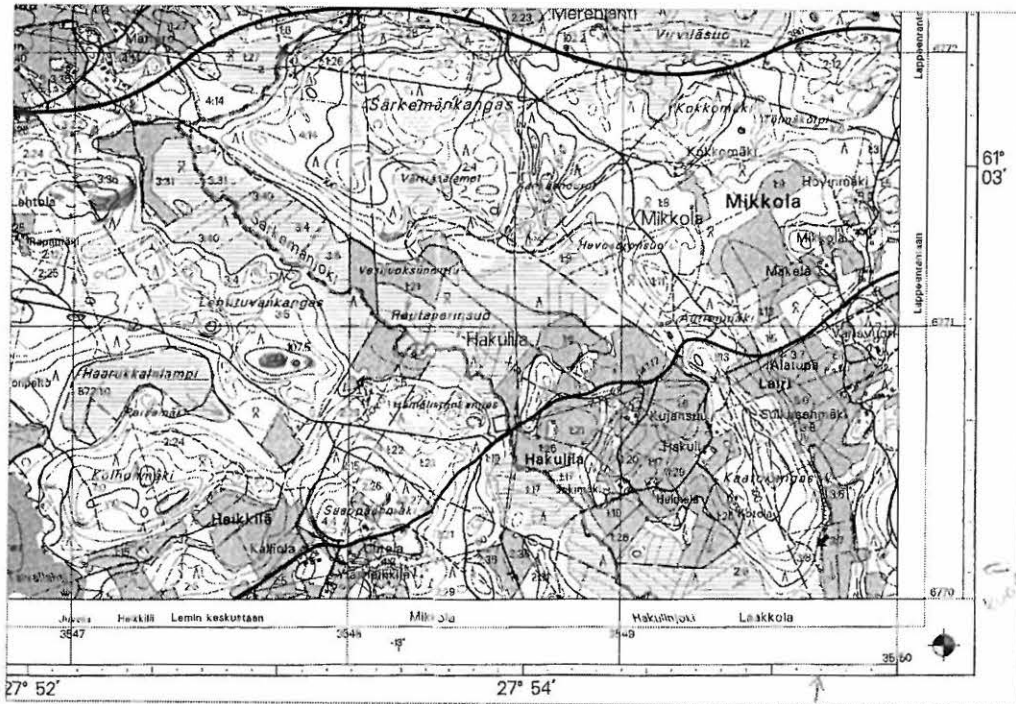
Kuvat: Valokuvauettelo (digi 9-14; mv 7-8, dia 9-10)

Kohteen sijainti, maasto ja havainnot:

Kohde sijaitsee Lemmin kirkolta noin kuusi kilometriä kaakkoon, Särkemäjoen itäpuolella, Kaatokankaan harjun eteläisessä kärjessä. Maasto on kangasmaista mäntymetsää, jolla kasvaa myös kuusikkoa ja lehtipuita. Kohteen eteläpuolella on peltoaukea, jonka jälkeen alkaa sankka mäntymetsä. Painanne on aivan jyrkän harjun alapuolella, jossa metsä on harvempaa. Sen koillispuolella, noin 15 metriä pellolle päin on lato ja välittömästi sen pohjoispuolella kaksi hiekkakuoppaa (noin 5 x 15 m ja noin 4 x 5 m). Hiekkakuopista ei havaittu löytöjä tai kulttuurimaata. Kohteelle johtaa Kaatokankaan pohjoispuolta kärrytie.

Painanteen mitat ovat 3,05 x 2,10 x 0,25 m NE – SW - suunnassa. Sen on muodoltaan soikea. Painanteen käyttötarkoitus on epäselvä. Keskeltä kairatessa havaittiin huuhtoutumiskerros, jossa oli hiilensekaista maata 13 cm. Tämän alla oli puhdasta hiekkaa. Painanteen ja reunavallin kerrostumat havaittiin kairatessa muuten samanlaisiksi, mutta vallin päällä hiilikerrostuman kohdalla oli kerros puhdasta hiekkaa.

LEMI KAATOKANGAS

Ote peruskartasta 3134 01 Lemijärvi, Helsinki 1997 mk:1:20000

LEMI KAATOKANGAS 2005
P.Halinen

Yeiskartta
Piirt. A. Nurminen

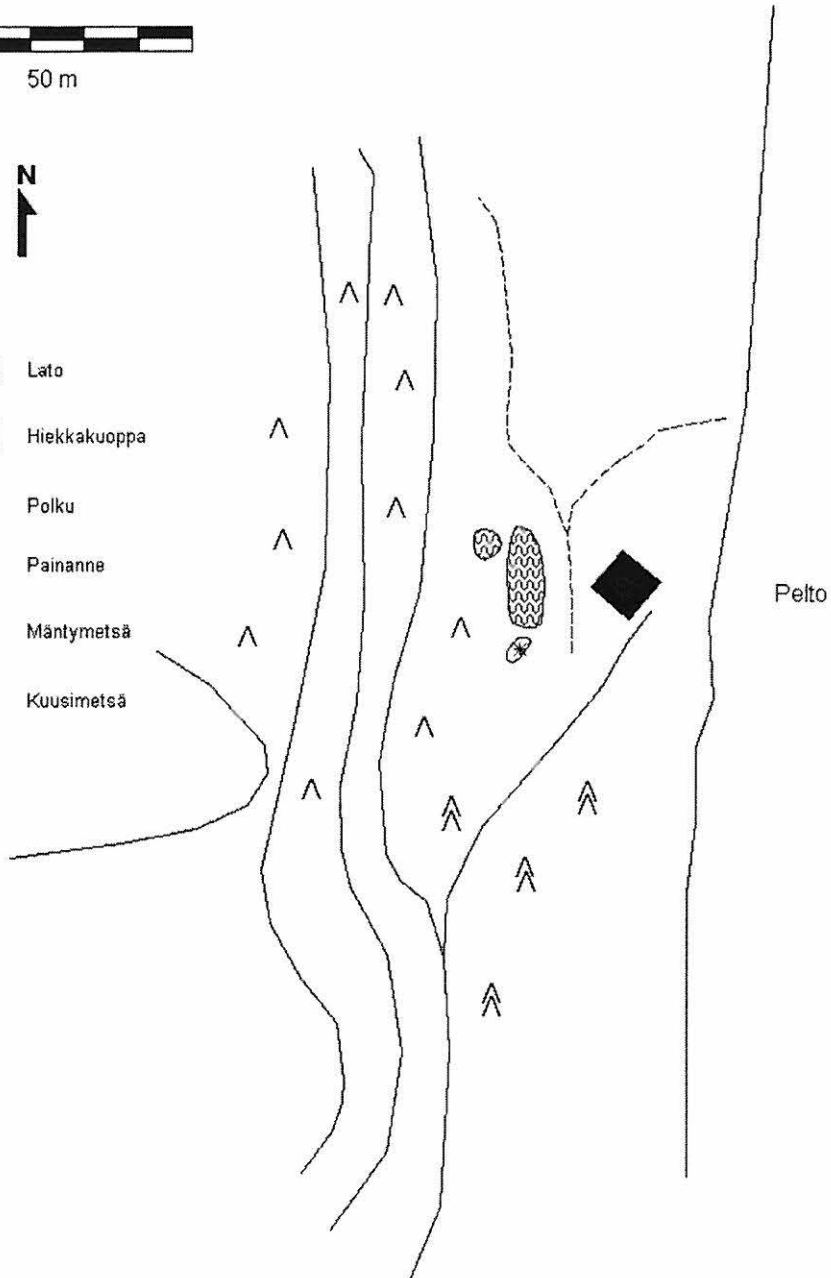
Mk. 1:1000

50 m

- Lato
- Hiekkakuoppa
- Polku
- Painanne
- Mäntymetsä
- Kuusimetsä

4. LEMI KÄRSÄNIEMI

1000 00 5612

Mj-tyyppi: Maarakenne

Ajoitus: Ajoittamaton

Lukumäärä: 1

Alatyyppi: Kuoppa

Rauhoitusluokka: 2

p: 6772 935

i: 3547 005

z: n. 90 m mpy

Peruskartta: 3134 01 Lemi (1997)

INVENTOINTI

Aika: 3.5.2005

Löydöt: -

Karttaotteet: Peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (1:1000)

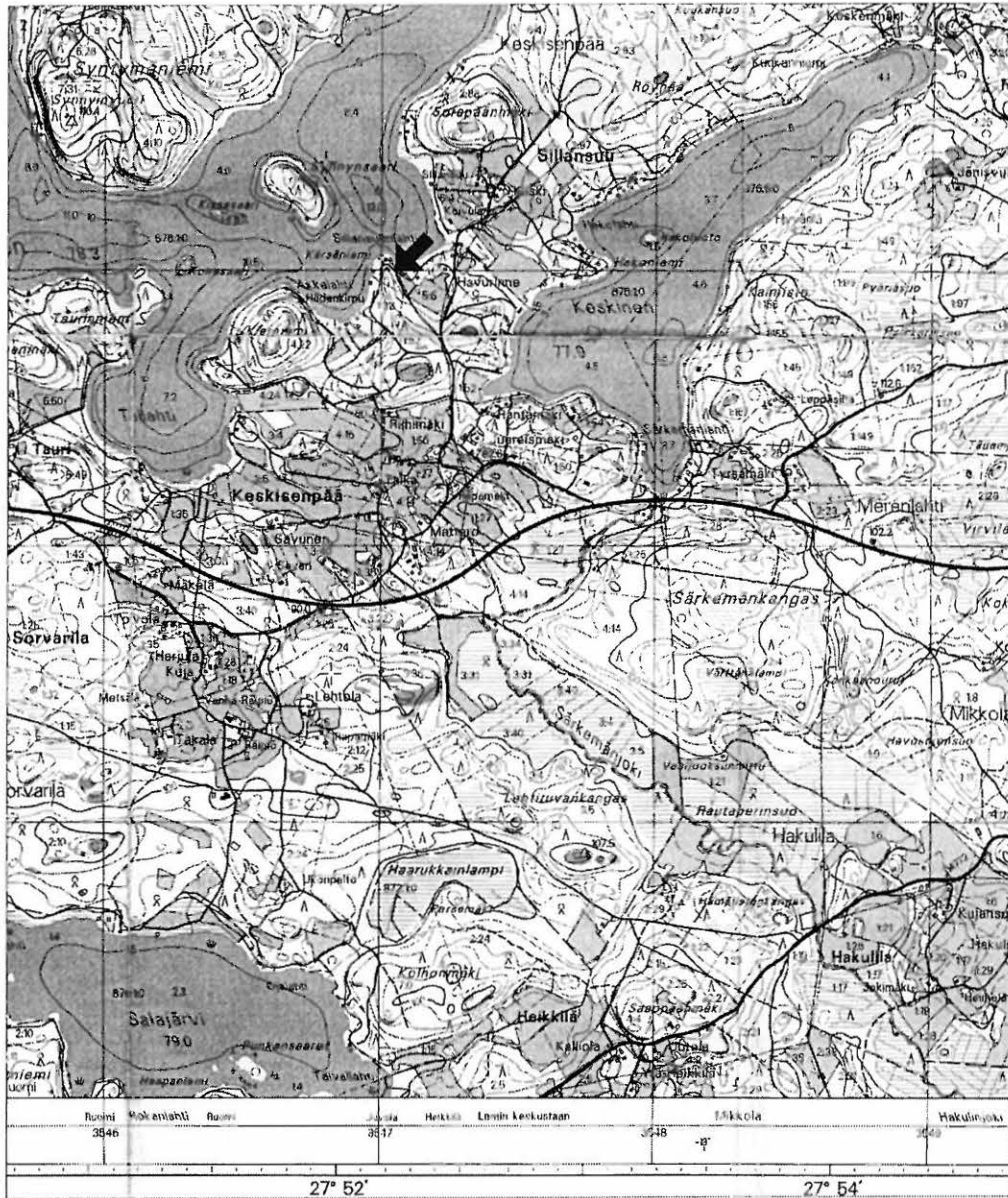
Kuvat: Valokuvaluettelo (digi 1-3; mv 1, dia 2)

Kohteen sijainti, maasto ja havainnot:

Kohde sijaitsee Lemmin kirkosta n. 3,4, km itään. Kuoppa sijaitsee pitkittäisharjulla Akkalahden ja Sillansuunlahden välissä olevan Kärsäniemen kärjessä. Harjua halkoo noin 90 metriä merenpinnan yläpuolella oleva N – S suuntainen juoksuhauda poteroineen (2 kpl). Kohteesta noin 20 metriä pohjoiseen sijaitsee itään viettävä hiekkakuoppa. Harjun länsipuolella on kesämökki, jonne vie hiekkatie. Niemellä vallitsevana metsätyyppinä on havukangasmetsä ja aluskasvillisuutena varvikkoa. Maaperä koostui hiekasta ja harjusorasta.

Kuoppa sijaitsee harjun päällä noin 80 metriä niemen kärjestä etelään. Muodoltaan kuoppa on soikeahko. Kuoppaa ei pystytty ajoittamaan ja se on käyttötarkoitukseltaan tuntematon, todennäköisesti kuitenkin ihmisen tekemä mahdollinen pyyntikuoppa. Kuopan mitat ovat 3,35 x 2,20 x 0,37m (pit.lev.syv.). Kuoppaan tehtiin kaksi kairausta pohjasta ja reunan päältä. Molemmissa kairauksissa oli nähtävissä selkeä kaksoispuolisolimaannos.

LEMI KÄRSÄNIEMI

Ote peruskartasta 3134 01 Lemi, Helsinki 1997 mk: 1:20000

NIEMI

LEMI KÄRSÄMÄKI 2005
P.Halinen

Yleiskartta
Piirt. A. Nurminen

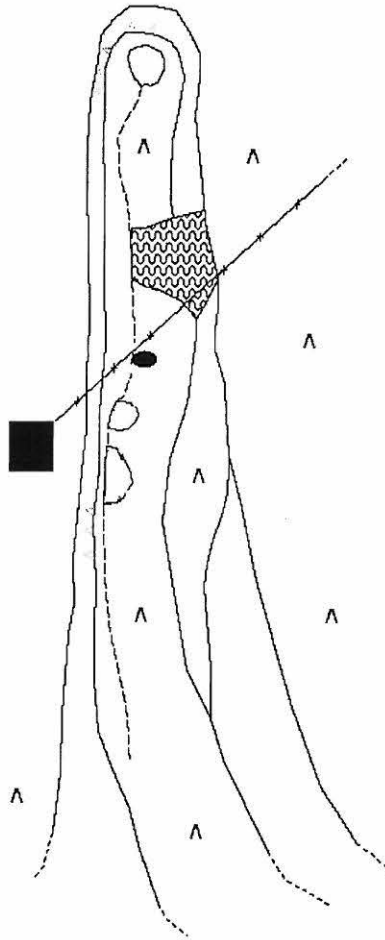
Mk 1:1000

50 m

- Pyyntikuoppa
- Talo
- ^ ^ Mäntymetsä
- - - Juoksuhauda
- ▨ Hiekkakuoppa
- ~ Jyrkänne
- / — Sähkölinja

Liitteet

Liite 1. Valokuvaluettelo

Liite 2. Valokuvataulut

Valokuvaluettelo

Digitaalikuvat

No	Kohde	Suunta
1	Kärsäniemi, kuoppa (18)	SW
2	Kärsäniemi, kuoppa (19)	SW
3	Kärsäniemi, kuoppa (21)	SW
4	Rantala, profiili (31)	S
5	Rantala, yleiskuva (32)	W
6	Rantala, yleiskuva (33)	SW
7	Rantala, yleiskuva (36)	E
8	Jokela, yleiskuva, panorama W-osa (37)	S
9	Jokela, yleiskuva, panorama E-osa (38)	S
10	Kaatokangas, vallin profiili kairasta (16)	
11	Kaatokangas, vallin profiili kairasta (17)	
12	Kaatokangas, yleiskuva (41)	SW
13	Kaatokangas, yleiskuva (42)	SW
14	Kaatokangas, keskeltä kuoppaa profiili kairasta (39)	
15	Kaatokangas, keskeltä kuoppaa profiili kairasta (40)	
16	Poroniemi, maannosprofiili koekuopasta 2, mitta likamaan alarajalla	
17	Poroniemi, yleiskuva, panorama koekuopalta 1	NW
18	Venäinniemi, panorama, kalliomaalauksen edustan kvartsilöytöpaikasta	
19	Venäinniemi, yleiskuva, kalliomaalauksen edustan kvartsilöytöpaikasta	
20	Venäinniemi, yleiskuva, saunan itäpuolen kivikasasta	
21	Venäinniemi, yleiskuva, tien kvartsilöytöpaikasta	E
22	Maununmäki, panorama, kvartsilöytöpaikasta	NE
23	Ronkaankangas, yleiskuva, kvartsilöytöpaikasta	SW

MV

No	Kohde	Suunta
1	Kärsäniemi, kuoppa	SW
2	Rantala, profiili (19)	S
3	Rantala, yleiskuva	W
4	Rantala, yleiskuva, panorama	SE
5	Jokela, yleiskuva, panorama	W
6	Kaatokangas, yleiskuva	SW
7	Kaatokangas, yleiskuva	SW
8	Poroniemi, yleiskuva, panorama koekuopalta 1	NW
9	Venäinniemi, kalliomaalauksen edustan Kvartsilöytöpaikasta	N
10	Venäinniemi, yleiskuva, tien kvartsilöytöpaikasta	E

Dia

No	Kohde	Suunta
1	Kärsäniemi, kuoppa	SW

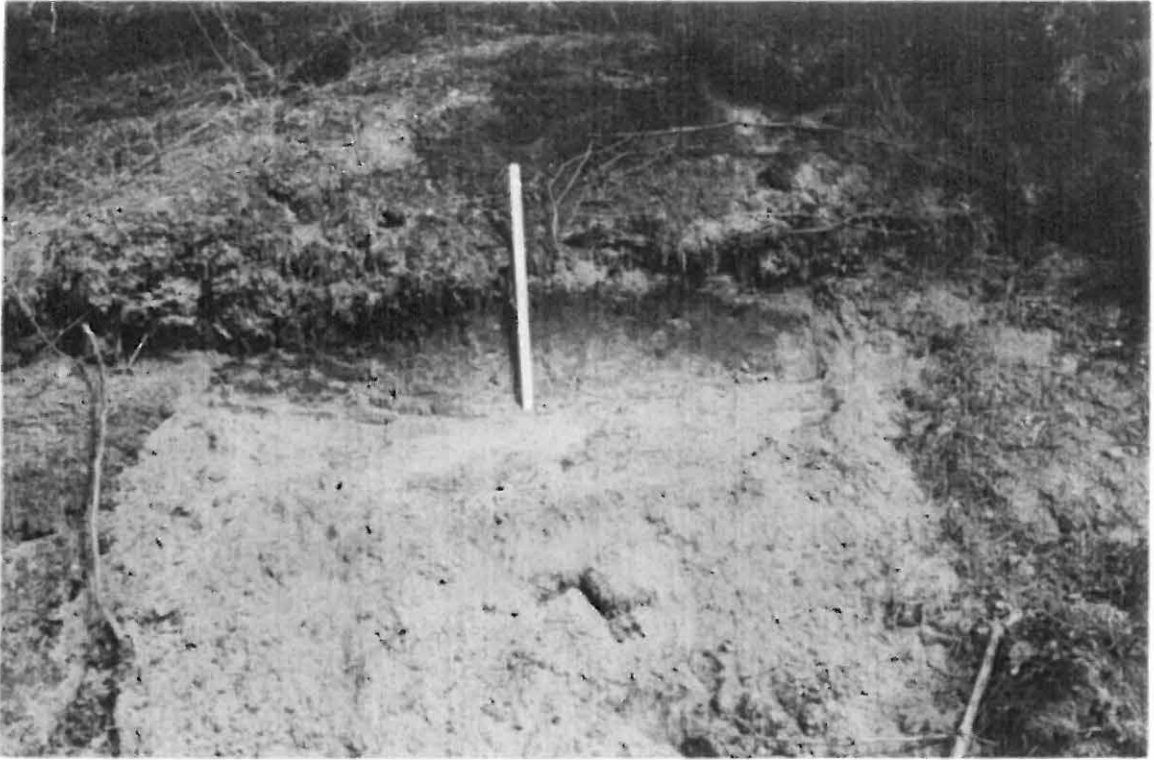
2	Rantala, profiili (19)	S
3	Rantala, yleiskuva	W
4	Rantala, yleiskuva, panorama W-osa	SW
5	Rantala, yleiskuva, panorama E-osa	SW
6	Jokela, yleiskuva, panorama W-osa	SE
7	Jokela, yleiskuva, panorama E-osa	S
8	Kaatokangas, yleiskuva	SW
9	Poroniemi, yleiskuva	NW
10	Venäinniemi, yleiskuva, kalliomaalauksen edustan Kvartsilöytöpaikasta	
11	Venäinniemi, yleiskuva, tien kvartsilöytöpaikasta	E
12	Maununmäki, yleiskuva, kvartsilöytöpaikasta	NE
13	Kiviniemi, ryhmäkuva	

Valokuvataulut

LEMI KÄRSÄNIEMI

1. Kärpäniemi, kuoppa. Kuva otettu SW suunnasta.
Foto: Riikka Tevali

2. Rantala. Profiili kulttuurimaannoksesta. Kuva otettu suunnasta S.
Foto: Olli Kunnas

3. Rantala, yleiskuva. Kuva otettu suunnasta W.
Foto: Olli Kunnas

LEMI RANTALA

4. Rantala. Panorama, yleiskuva suunnasta SE.
Foto: Olli Kunnas

LEMI JOKELA

5. Jokela. Panorama, yleiskuva suunnasta W.
Foto: Aino Nurminen

LEMI KAATOKANGAS

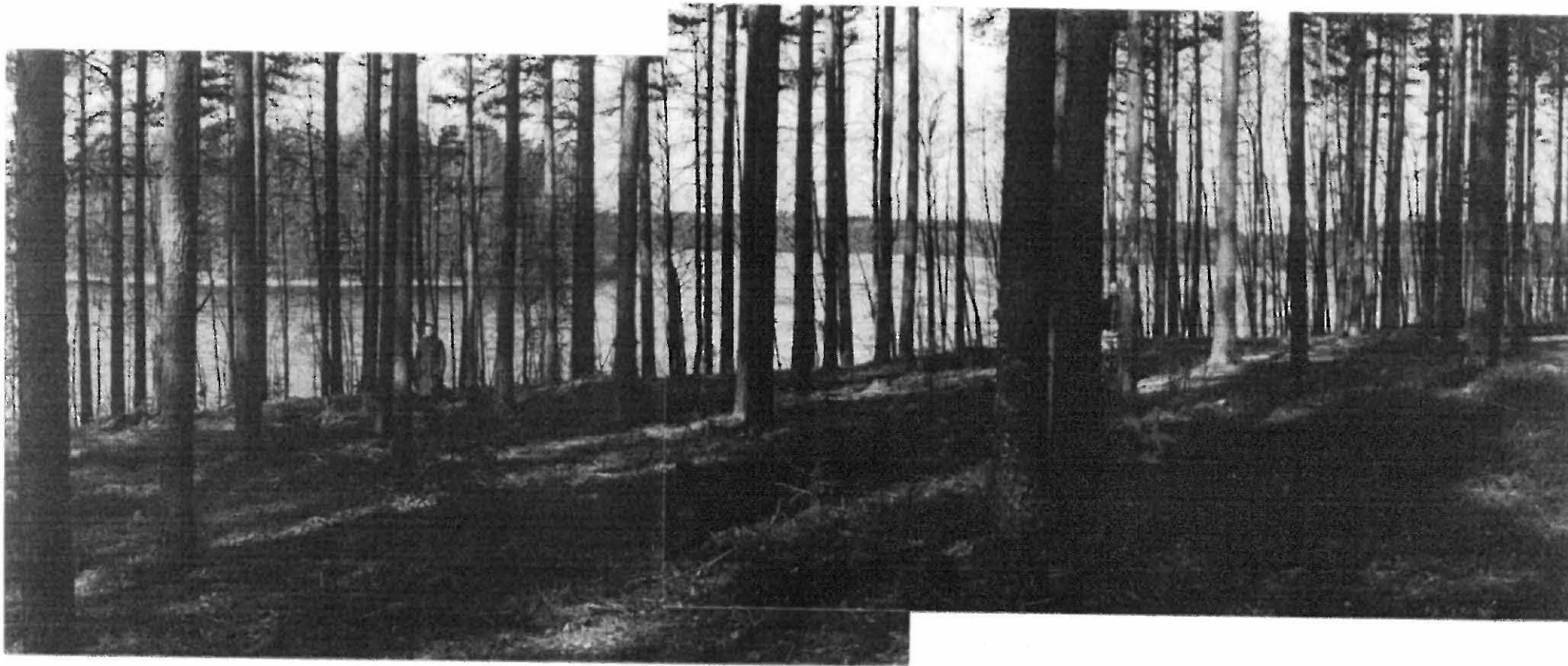

6. Kaatokangas, yleiskuva. Kuva suunnasta SW.
Foto: Aino Nurminen

7. Kaatokangas, yleiskuva. Kuva otettu suunnasta SW.
Foto: Aino Nurminen

LEMI PORONIEMI

8. Poroniemi. Panorama, yleiskuva kockuopalta 1 suunnasta NW.
Foto: Tommi Turmo

LEMI VENÄINNIEMI

9. Venäinniemi. yleiskuva kalliomaalauksen edustan kvartsilöytöpaikasta.
Kuva otettu suunnasta N
Foto: Marja Lappalainen

LEMI VENÄINNIEMI

10. Venäinniemi. Yleiskuva, tien kvartsilöytöpaikasta kuva otettu suunnasta E
Foto: Anna Pirkkala